

Når et år går mot slutten

Det kan være på sin plass med en smule ettertanke når et år går mot slutten. På mange måter befinner vi oss akkurat nå i et slags vakuum mellom NOU nr. 11 fra 2005 om det offentlige engasjement på tannhelsestjenesten og den kommende stortingsmeldingen om tannhelsestjenesten, som er varslet framlagt i vårsesjonen 2007. Ikke slik å forstå at vi sitter med hendene i fanget – det gjør vi så absolutt ikke. Men svært mye av prosessen foregår i rom hvor NTF ikke har direkte tilgang, hvor vi må finne alternative adgangsmuligheter. Rommene kan til tider oppleves som ganske tomme, og vårt mål er å bidra til å fylle dem med noe fornuftig.

På den annen side har vi opplevd å være i rampelyset også. Året som snart er omme, har vært preget av betydelig oppmerksomhet omkring priser på tannhelsestjenester, enten det er i allmenn- eller spesialistpraksis. I flere sammenhenger er det i løpet av året gjort prissammenligninger, og det er som vi har sett, store ulikheter ute og går. For oss er dette i og for seg ikke overraskende, for vi er vant til at det ligger ulike elementer bak våre prisberegninger. Men med den oppmerksomheten prisene etter hvert har fått, er det ikke så rart at saken opptar publikum. Da går den heller ikke våre stortingspolitikere forbi, og pris på tannhelsestjenester er derfor blitt et viktig tema for Helse- og omsorgsdepartementet som nå skriver på stortingsmeldingen.

Geografisk fordeling av tannlegekompetanse har også vært et viktig tema dette året. Fylkestannlegene føler en stigende frustrasjon fordi tiltakene for å rekruttere tannhelsepersonell til offentlig tannhelsestjeneste etter deres

mening ikke virker. I løpet av høsten har jeg hatt gleden av å møte førsteårsstudentene ved to av våre utdanningssteder, noe som har gjort inntrykk. Det er min oppfatning at pendelen vil snu og at vi vil få nye, norskutdannede tannleger ut i distriktene i årene som kommer. Men det vil koste. På grunn av for små bevilgninger har nødvendig rasjonalisering og fornying av klinikene blitt utsatt. Det er en forutsetning for å få tannleger til å komme – og bli – at det tilbys attraktive tjenester med moderne lokaler og tidsmessig utstyr. Derfor er det gledelig å konstatere at mange fylkeskommuner nå tar tak og bevilger midler til tannhelsestjenesten.

Vi ser en voksende politisk vilje til å gjøre noe, og det er positivt. Polske tannleger har oppdaget Sverige, og det er bare et tidsspørsmål før de også oppdager Norge. Særlig hvis rekrutteringen fra Tyskland stopper opp, vil dette være bra. For øvrig vet vi at det er forholdsvis mange norske tannlegestudenter i utlandet. Dette er en ressurs vi i samarbeid med fylkestannlegene bør kunne etablere bedre kontakt med – for vår del med henblikk på medlemskap i NTF, for fylkestannlegenes del for mulig rekruttering til ledige stillinger.

Mot slutten av året er søkelyset igjen satt på amalgam. Sosial- og helsedirektoratet har fått utarbeidet tre delrapporter som til sammen skal danne grunnlag for veiledning om utredning av pasienter som mener de har et helseproblem på grunn av fyllingene sine. Det er bra at vi får en slik veileder nå. Jeg er trygg på at tannlegene tar disse pasientene på alvor og at de aller fleste får god og kyndig behandling. Men mange pasienter føler seg likevel avvist når de tar opp denne problemstillingen med

sin lege eller tannlege. Derfor er det mitt håp at en slik veileder kan bidra til at enda flere får enda bedre hjelp.

Et viktig aspekt i amalgamproblematikken er spørsmålet om faglig forsvarlighet. I de fleste tilfeller vil det være til god hjelp både for pasient og behandler å lytte og snakke sammen for å finne ut av problemene på en omforent måte. Det gjelder også i spørsmålet om utskifting av amalgamfyllinger. Her har både Sosial- og helsedirektoratet og Bivirkningsgruppen klare anbefalinger som vi som ansvarlig helsepersonell må forholde oss til. Vakuumsug og vannkjøling, skarpe bor og fjerning av fyllingen i biter er det som gjelder ved fjerning av gammelt materiale. Kofferdamduk skal brukes når amalgam fjernes ved mistanke om allergi. Brukermedvirkning er et viktig stikkord i denne sammenheng. Ta pasienten med på råd og kom til en samforståelse både om behandling og pris før behandlingen starter!

Stortingsmeldingen om vårt tjenestetfelt kommer trolig en gang rundt påske neste år. Det er stor politisk interesse knyttet til det arbeidet som nå pågår. Hva meldingen vil inneholde og hvilke konklusjoner som vil komme, vites selvsagt ikke i dag. Organisasjonsmessig forbereder vi oss best mulig, og vi har et oppriktig ønske om å involvere flest mulig. Vi forholder oss til tidligere fattede vedtak, som er basert på lokalforeningenes og NTFs høringssvar til NOU 2005: 11.

Med dette ønskes dere alle en riktig god jul og et godt nytt år.

Grimmestøl